

Şov Devam Etmeli: Donald Trump'ın Performatif Popülizmi

The Show Must Go On: Donald Trump's Performative Populism

Selin KARANA¹

Öz

Donald Trump küresel siyasetin gündeminde ön plana çıkan en önemli liderlerdendir. Trump'ın liderliği akademik yazında çeşitli disiplinlerde araştırma konusu olmuş, özellikle popülizm bağlamında bu konuda kapsamlı çalışmalar yapılmıştır. Ancak, bu çalışmalar genellikle Trump'ın belirli özelliklerine ve özgül politikalarına odaklanmış, popülist liderliğinin nasıl şekillendiği ve hangi unsurlardan oluştuğu yeterince incelenmemiştir. Literatürdeki bu eksiklikten hareketle, bu çalışmada Trump'ın 2016-2024 yılları arasında nasıl bir popülist liderlik sergilediği sorusu ele alınmakta ve popülist liderliğinin temel unsurları irdelenmektedir. Çalışma, Trump'ın popülist liderliğini genel teorik çerçevede, popülizmi bir siyasi üslup olarak ele alan yaklaşımla açıklamaktadır. Trump'ın kendine özgü siyasi üslubu, performatif eylemler repertuarı üzerinden şekillendiğinden, bu repertuarı analiz etmek amacıyla söz konusu dönemlerdeki süreçler ve söylemler hermenötik bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Bu doğrultuda çalışma, Trump'ın 2016-2024 döneminde istikrarlı bir performatif popülist liderlik sergilediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, performatif liderlik anlayışının sistematik analizi çerçevesinde, Trump'ın popülist söylem ve eylemlerinin halk adamı imajı, halka yönelik vaatler ve müesses nizam karşıtlığı şeklinde üç temel unsur üzerinden geliştiği öne sürülmektedir. Sonuç olarak, Trump'ın bu popülist unsurlar aracılığıyla geniş bir halk desteği elde ettiği, Amerikan siyasi hayatında derin bir iz bıraktığı ve küresel siyasette öncü bir popülist liderlik tarzı sergilediği savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Donald Trump, Popülizm, Performatif popülizm

Abstract

Donald Trump is one of the most prominent leaders on the global political stage. His leadership has been widely studied across various academic disciplines, with extensive research conducted particularly in the context of populism. However, these studies have largely focused on Trump's specific characteristics and policies, while insufficient attention has been given to how his populist leadership emerged and what key elements it comprises. Addressing this gap in the literature, this study examines the nature of Trump's populist leadership between 2016 and 2024, and identifies its fundamental components. The study approaches Trump's populist leadership within a broader theoretical framework that conceptualizes populism as a political style. Since Trump's distinctive political style is shaped through a repertoire of performative acts, the processes and discourses of the relevant periods have been analyzed to examine this repertoire. The findings reveal that Trump exhibited a consistent performative populist leadership throughout the 2016-2024 period. Furthermore, through a systematic analysis of performative leadership, the study argues that Trump's populist rhetoric and actions evolved around three core elements: the image of a man of the people, promises to the public, and opposition to the establishment. Ultimately, it is asserted that through these populist elements, Trump garnered broad popular support, left a significant mark on American political life, and pioneered a distinctive populist leadership style on the global stage.

Keywords: Donald Trump, Populism, Performative populism

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Üsküdar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, selin.karana@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5900-2674

Giriş

Bu gece burada olmamam gerekiyordu. Burada olmamam gerekiyordu.

[Kalabalık: "Evet, öyle." diye tezahürat eder.]

Teşekkür ederim. Ama doğrusu bu. Yineliyorum. Bu gece burada, sizlerin karşısında olmamın tek sebebi Yüce Tanrı'dır.

Son günlerde haberleri izlerken birçok kişinin bu olayı ilahi olarak nitelendirdiğini duydum. Belki de öyledir. Gizli Servis etrafımı sardıktan sonra ayağa kalktığımda kalabalık donup kaldı. Aslında öldüğümü düşünüyorlardı. Resmen yıkılmışlardı, yüzlerinden okuyabiliyordum. Ne durumda olduğumu bilmiyorlardı, her şeyin bittiğini düşünüyorlardı. Bunu fark ettiğim için onlara iyi olduğumu gösterecek bir işaret vermek istedim. Sağ kolumu kaldırdım ve karşımdaki nefeslerini tutmuş binlerce, on binlerce insana baktım ve birden "Savaşın! Savaşın! Savaşın!" diye bağırmaya başladım (The New York Times, 2024).

13 Temmuz'da Pennsylvania eyaletinde yaptığı seçim mitingi sırasında silahlı saldırıya uğraması sonrasında Donald Trump, 19 Temmuz'da Milwaukee'de düzenlenen Cumhuriyetçi Parti Ulusal Kongresi'nin dördüncü gününde sahnede halka bu şekilde seslenmiştir (The New York Times, 2024). Trump, suikast teşebbüsünü sıradan bir siyasetçinin yapacağı gibi halkı bilgilendirmek için duygudan uzak ve teknik bir biçimde paylaşmak yerine, bu olayı duygulu bir kahramanlık hikayesine dönüştürmüş, Kongre konuşmasını da sansasyonel bir şova çevirmiştir.

Silahlı saldırı esnasında Donald Trump kendisini saran korumaların arasından kulağından akan kanla yerinden doğrulup tek yumruğunu havaya kaldırarak "Savaşın! Savaşın! Savaşın!" (Fight! Fight! Fight!) şeklinde bağırması, Eugene Delacroix tarafından resmedilen Fransız devrimiyle özdeşleşmiş ünlü "Halka Yol Gösteren Özgürlük" tablosunu akıllara getirebilir. Fransız halkını devrime çağıran bu tablo gibi, Trump da Amerikan halkını, müesses nizamın inşa ettiği ve halkın çıkarlarını temsil etmeyen bu siyasi sisteme karşı mücadele etmeye davet eder gibidir. Trump'ın tehdit altındayken bile bir süper kahraman edasıyla bu sembolik duruşu sergilemesi, kendisinin siyasi kariyeri boyunca izlemiş olduğu cesur ve çarpıcı liderlik görünümü sergileme çabasının bir parçası olarak değerlendirilebilir (Schneiker, 2020). Trump, cesur ama aynı zamanda etkileyici bir tavırla, siyasi kariyerindeki engelleme girişimlerine meydan okuyan bir halk kahramanı gibi davranmış ve bu sembolik tavırla, yenilmediği mesajını halka ileterek adeta devrimci bir duruş ortaya koymaya çalışmıştır. Ancak bu performans Trump'ın siyasi kariyerinde sergilemiş olduğu performatif (edimsel) eylemlerden yalnızca biridir. Çarpıcı sloganları, iddialı politikaları, siyasi skandalları, renkli kişiliği, Amerikan demokrasisinin sınavına dönüşen başkanlık dönemiyle Donald Trump, son dönem uluslararası siyasetin en önemli liderlerinden biri haline gelmiştir.

1. Yöntem

Donald Trump'ın liderliği akademik yazında farklı alanlarda araştırma konusu olmuş, özellikle de popülizm bağlamında da çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Trump'ın popülist liderliği farklı bağlam ve kavramlarla ilişkilendirilerek dış politika alanında (Hall, 2021; Wojczewski, 2019), otoriter popülizm bağlamında (Kellner, 2016; Norris ve Inglehart, 2019) popülizm ve psikoloji kesişiminde duygulanımlar olarak (Wahl-Jorgensen, 2018), söylemsel düzlemde (Kjeldgaard-Christiansen, 2024) ve karizmatik liderlik temelinde (Light, 2022; Schneiker, 2020) incelenmiştir. Ancak, bu çalışmalar Trump'ın farklı niteliklerine ve özgül politikalarına

odaklanırken, Trump’ın popülist liderliğinin nasıl geliştiği ve hangi unsurlardan oluştuğu konusu, özellikle de siyasal iletişim ve performatif eylem/söylemler üzerinden Pierre Ostiguy (2009; 2017; Ostiguy vd., 2021) ve Benjamin Moffitt (2017; 2021) incelenirse de süreç odaklı ve derinlikli olarak yeterince ele alınmamıştır. Buradan hareketle bu çalışmada, Trump’ın 2016-2024 yılları arasında “nasıl” bir popülist liderlik sergilediği sorusuna yanıt aranırken, şahsına münhasır olarak da Trump’ın popülist liderliğinin unsurlarının neler olduğuna odaklanılmıştır. Bunun paralelinde genel teorik çerçeve olarak bir siyasi üslup olarak popülizm kavramı bağlamında Trump’ın popülist liderliği açıklanmaktadır. Trump’ın kendine özgü siyasi üslubu, başkanlık süreci ve seçim kampanyalarındaki performans repertuarlarıyla şekillenmiştir. Bu nedenle çalışmada, popülizmin temel unsurlarını incelemek amacıyla söz konusu dönemlerdeki süreçler ve söylemler hermenötik bir yaklaşım çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu doğrultuda çalışma, Donald Trump’ın 2016-2024 döneminde istikrarlı bir performatif popülist liderlik sergilediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışma, performatif liderlik anlayışının sistematik analizi çerçevesinde Trump’ın performatif popülist liderliğinin halk adamı imajı, halka vaatler ve müesses nizam karşıtlığı unsurları üzerinden popülist bir söylem ve edimsel eylemler geliştirdiğini öne sürmektedir. Sonuç olarak bu popülist unsurlar üzerinden Trump’ın halk desteği elde ederek Amerikan siyasi hayatında önemli bir iz bıraktığı ve küresel siyasette öncü bir popülist liderlik stili sergilediği savunulmaktadır.

2. Performatif Popülizm

Üzerine üretilen çoğu çalışmanın vurgulamak zorunda kaldığı gibi popülizm, tanımlaması çetrefilli bir kavramdır. Akademik yazında farklı aktörler ve farklı coğrafyalarla ilişkilendirilmesi itibarıyla halihazırda tanımlanması zor olan popülizm kavramı, son dönemde yapılan çalışmalarla daha da karmaşıklaşmış ve kavramın çeşitli yaklaşımlar doğrultusunda üretilen farklı bağlam ve anlamlarda kullanılmasına neden olmuştur. Siyaset bilimi alanında tartışmalı olan popülizm kavramı, yazında bir toplumsal seferberlik biçimi veya hareket (Roberts, 2015); ekonomi politikası (Dornbusch & Edwards, 1991); söylem (Hawkins, 2016); ince merkezli bir ideoloji (Mudde, 2004, 2010; Mudde ve Kaltwasser, 2017); strateji (Weyland, 2021) ya da bir siyaset yapma biçimi veya mantığı (Laclau, 2005) ve siyasi bir üslup (Ostiguy 2009; 2017; Ostiguy vd. 2021; Moffitt 2017; 2021) olarak tanımlanmaktadır. Bu farklı tanımlamaların uygulanabilirliği ve açıklayıcılığı ise büyük ölçüde söz konusu siyasal bağlamın yapısal özelliklerine, özellikle de yönetim biçimine göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu çerçevede başkanlık sistemi, yürütme organının doğrudan halk tarafından seçilmesini öngördüğü için, başkan adaylarının seçim kampanyaları sırasında halkla doğrudan temas kurmalarına olanak tanımaktadır. Bu durum, seçilen başkanların halkla kurdukları doğrudan ilişkiyi siyaseti kişiselleştirmek için kullanmalarına ve meşruiyetlerini kurumsal sınırları aşacak şekilde, kendilerini halkın tek ve gerçek temsilcisi olarak sunmalarına yol açabilmektedir. Bu bağlamda, Amerika Birleşik Devletleri’nin başkanlık sistemine sahip olması ve araştırma konusunun Donald Trump’ın kampanya süreci ile başkanlık dönemini incelemesi nedeniyle, popülizmi bir ideolojiden ziyade liderliği merkeze alan ve siyasal iletişim boyutunu içeren “bir siyaset stili olarak popülizm” yaklaşımıyla ele almak daha yerinde olacaktır. Bu doğrultuda bu çalışma, Donald Trump’ın siyaseti icra etme biçimi olarak popülist bir siyaset modeline işaret etmektedir.

Popülizm, siyasi partiler ve toplumsal hareketler gibi aktörlerle ilişkilendirilse de, siyasetteki merkezi rolü göz önüne alındığında liderleri popülizm çalışmalarının ana konu başlıklarından

biri olarak görmek daha olasıdır. Bu doğrultuda liderlik ve popülizm kesişiminde yapılan öncül çalışmalar, ilk aşamada popülist liderlerin toplumsal hareketlerle etkileşimiyle toplumsal seferberlikteki rolünü özellikle Latin Amerika bağlamında incelemiştir. Gino Germani'nin (1978) Arjantin lideri Juan Peron üzerine yapmış olduğu öncü çalışma ve 1970'lerde Talcott Parsons (1960)'ın öncülerinden olduğu modernleşme teorisinin etkisiyle popülizm-modernleşme ilişkisini inceleyen diğer çalışmalar, modernleşen toplumların gelişim süreçlerindeki sınıfsal çatışmalarda popülist liderlerin kitleleri seferber ederek onların desteğini alma stratejilerini incelemiştir. Dolayısıyla, ilk dönem popülist liderlik çalışmaları popülizmi sosyo-ekonomik boyutları ve liderin kişisel karizması çerçevesinde ele almıştır.

1980'li yıllarda popülizmin Latin Amerika dışındaki bölgelerde çalışılması ve kimlik siyasetinin yükselişi ile ideolojik ve düşünsel düzlemde popülist hareket ve liderlerin ortaya çıkışıyla söz konusu olmuştur. Bu çalışmalar popülizmi siyasal iletişim ve siyaset teorisi bağlamında ele alsa da popülizm yakın dönemde de özellikle Latin Amerika bağlamında toplumsal seferberlik ve liderlik ilişkisi doğrultusunda değerlendirilmeye devam etmiştir. Bu doğrultuda, Torcuato Di Tella (1997) popülizmi karizmatik lider önderliğinde seferber edilmiş toplumun farklı segmentlerinin bir araya getiren bir toplumsal hareket olarak tanımlarken; Kenneth Roberts (2007) ise özellikle 1980'ler ve 1990'larda Latin Amerika'da yaşanan ekonomik ve demokratik dönüşümle birlikte popülizmin yukarıdan aşağıya bir siyasi seferberlik süreci olarak anlaşılması gerektiğini öne sürmüştür (Di Tella, 1997, s. 196). Popülist liderliği popülizm kavramının merkezine yerleştiren diğer bir araştırmacı Kurt Weyland'dır (Weyland, 2001, 2003, 2013, 2021). Weyland Latin Amerika'daki 1980'li yıllardaki neoliberal dönüşümü odağına alarak popülist liderliğin bu ekonomik modelin sosyal örgütlenmeleri çözdüğü koşullarda liderlerin halkla kurduğu doğrudan ilişkiyi incelemektedir. Bu çerçevede Weyland, popülizmi, liderin geleneksel siyasi kurumları ve örgütleri saf dışı bırakarak, örgütlenmemiş geniş kitlelerin desteğini doğrudan ve aracısız bir şekilde kazanma stratejisi olarak tanımlamaktadır (Weyland, 2001, s. 14). Bu tanımla Weyland, popülizmi yalnızca ekonomik politikalar doğrultusunda incelemekten çıkartarak siyaset ve ekonomi ekseninde tanımlarken, popülist liderliğin kitleleri yukarıdan aşağı yönlü olarak seferber etme dinamiğine odaklanmaktadır. Böylelikle popülizm olgusunun özellikle başkanlık sistemiyle yönetilen ülkelerde liderlik temelinde anlaşılabilirliğini vurgulamıştır. Benzer şekilde Robert Barr (2017) da özellikle Latin Amerika bağlamında popülizmin liderlik temelinde değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur.

Popülist liderlik üzerine öncü çalışmalar liderliği toplumsal seferberlikle bağlantısında popülizmle ilişkilendirse de sonraki aşamalarda üretilen çalışmalar liderin sadece bu alanda değil, birçok alandaki etkinliğini ele alarak liderliğin popülizmi anlamlandırmadaki önemli rolünün altını çizmiştir (Pappas, 2019). Yeni yüzyılla birlikte kitlesel medya araçlarının kullanımının yaygınlaşmasının paralelinde görsel ve sosyal medyanın gündelik hayata yoğun şekilde sirayet etmesi, siyasetin pratiklerini ve çehresini değiştirmiştir. Siyasi liderlerin siyaset alanındaki etkinliklerinin ve yaklaşımlarının görsel ve sosyal medya kullanımıyla köklü bir şekilde dönüşümüyle liderlerin böylelikle her zaman her yerde var olan (omnipresent) olmasını olanaklı kılmıştır. Bu durum da, liderlerin halkla ilişkilerinin doğrudan iletişim kurma olanağını elde etmesi sebebiyle parti mekanizmalarını geri plana iterek partilerini ve toplumsal hareketleri gölgede bırakmaya başlamasına yol açmış ve siyasetin kişiselleşmesine neden olmuştur. Bu bağlamda siyasetin kişiselleşmesi ile, liderlerin her türlü hareket, jest, mimik ve üslubu da halk nezdinde önem kazanmıştır. Bu doğrultuda da popülizm yazını, liderleri siyasal

iletişim bazında analiz ederek farklı bölgelerdeki liderleri de kapsayan bir şekilde araştırma alanını genişleterek derinleşmiştir.

Siyasetin edimsel yönü, liderin halka yönelik bir hitabet ve halkı temsil iddiası ortaya koyarak meşruiyet devşirmesi bağlamında popülizm yazınında bazı akademisyenler tarafından tartışılmıştır. Ancak, popülizm kavramını liderlik temelinde değerlendirerek bir siyasi üslup olarak tanımlayan ilk araştırmacı Margaret Canovan'dır. Canovan (1981) popülizmin "siyasetçilerin popülizmi" olarak belirtilen alt türünü tartışırken popülizmin bir siyasi teknik olmasının altını çizmektedir. Canovan'a göre siyasi liderler halka yönelik yaptıkları vurgu ve çağrılar ile yürüttükleri kampanyalarla meşruiyet elde edebilmektedirler (Canovan, 1981, s. 15). İdeolojik tutum ve davranışlardan daha ziyade siyasi liderin halk vurgusunun popülizmin ortaya çıkışında etkili olmaktadır. Liderin halkla bütünleşme yönelik politikaları farklı türlerdeki popülizmin özünü oluştururken, popülizm insanlara çağrı yapmaya dayanan retorik üslubu haline gelmektedir (Canovan, 1984, s. 313). Böylelikle Canovan, popülizmin özden çok bir üsluba işaret ettiğini ve edimsel bir yönünün bulunduğunu ifade etmektedir.

Bir siyasi üslup temelinde tanımlanan popülizm kavramının incelenmesi için Canovan'a ek olarak Pierre-André Taguieff (1995) ve Michael Kazin (1995) gibi akademisyenler çalışmalar yapsa da, kavramın geliştirilmesi adına en önemli katkı Alan Knight'tan gelmiştir. Knight (1998) popülizm kavramını Latin Amerika bağlamında inceleyerek popülizmin bir siyasi üslup olduğunu savunmuştur. Knight, popülizmin farklı şekillerde ve farklı dönemlerde ortaya çıkması itibarıyla belirli bir ideoloji, dönem ya da sınıf ittifakı ile özdeşleştirilemeyeceğini öne sürmektedir. Knight, popülizmin toplumsal seferberlikle ilişkili olduğu ve halk olgusunun popülizm için bir ortak payda olduğunu kabul etse de, popülizmin ancak bir siyasi üslup olarak tanımlanmasının siyasi olaylara dair daha yetkin analitik açıklamalar getirebileceğini belirtmektedir (Knight, 1998, ss. 226-229). Böylece bir üslup olarak popülizm, farklı dönemler arasında ve coğrafyadaki liderler ve toplumsal hareketlerle ilişkilendirilerek siyasete dair izahatlar sunabilmektedir.

Liderlerin retorik kullanımıyla siyasi gündemi belirlemesi ya da yönlendirmesinin yanında, günümüzde üslubun içeriğin önüne geçmesiyle bir olaya dair yalnızca "neyin" söylendiği değil, aynı zamanda "nasıl" söylendiği de önem arz etmektedir (Aiolfi, 2023, s. 28). Bu doğrultuda liderlerin siyaseti istedikleri düzlemde yönlendirebilmelerinin yolu, üsluplarını gereğince düzenlemelerinden geçmektedir. Ancak üslup kavramının belirsizliği ve her türlü olayla ilişkilendirilebilmesi kaynaklı kaygan yapısı, popülizmin sınırlarının belirlenmesinde sorun yaratırken, popülizm kavramının halihazırda karmaşık doğasıyla siyasi üslubun kaygan yapısının bir araya gelmesi siyasetin açıklanmasında karmaşıklık yaratabilmektedir. Yine de popülist liderlerin ana akım siyasetin sınırlarını zorlayan bir aşırılıkla yönetimlerinde farklı bir yön ve tarz belirlemesi, bu liderlerin diğer aktörlerden ayrılan yönlerini belirginleştirmektedir.

Siyasi bir üslup olarak popülizme yöneltilecek diğer bir eleştiri popülizmin bir siyasi söylem olarak tanımlanmasının bu tanımını gereksiz kılmasıdır. Buna göre siyasal iletişim çerçevesinde popülist liderlerin söylemlerinin popülizmin tanımlanmasında ağırlık sahibi olması, üslup kavramının bütünsel olarak işlevselliğine dair soru işaretleri yaratmaktadır. Bu durumda popülizmin siyasi bir stil ya da üslup yerine söylem ve retorikle özdeşleştirilmesi söz konusu olmalıdır. Siyasi bir üslup olarak popülizm ile söylem olarak tanımlanan popülizm kavramının bazı ortak özellikleri olması sebebiyle iki kavram arasında ortak paydalar vardır. Söylem olarak popülizm gibi üslup olarak popülizm de dilin kullanımı, konuşma, yazılı metinler gibi birçok

söylemsel özellikleri inceler. Ancak Siyasi üslup olarak popülizm çalışmaları söylem ve retorik analiziyle yetinmeyerek siyasetin daha edimsel ve duygusal boyutlarını da aktarır. Siyasette sadece söylem kullanımı değil, sahne performansının nasıl icra edildiği de önem kazanmaktadır. Dolayısıyla, siyasi üslup, söylemsel yaklaşımın dışarıda bıraktığı edimsel bileşenleri içermektedir. Siyasi üslup olarak popülizm analizleri imajlar, benlik sunumu, beden dili, tasarlama ve sahneleme gibi birçok estetik ve edimsel bileşeni içermektedir (Moffitt, 2021, ss. 57, 68). Liderlerin söylemlerinin yanı sıra bu söylemleri halkta inanılır kılmak, duygularına hitap ederek halkı seferber etmek için söylemin ötesine geçen tutum ve davranışları bütünlük bir yapı arz etmektedir ve dolayısıyla siyasi analizin bir parçası olarak değerlendirilmelidir.

Popülizmin siyasi üslup olarak değerlendirilmesi bazı dezavantajlar getirirse de, popülizmin bu biçimde tanımlanması beraberinde bazı avantajlar sağlamaktadır. Öncelikle, üslup kavramı siyaset bilimi ve siyasal iletişim alanlarının bir kesişim noktası olarak daha geniş bir perspektifle popülizm kavramının anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Bundan dolayı Knight'ın da vurguladığı gibi siyasi bir üslup olarak popülizm kavramı hem farklı siyasi olaylara ışık tutma ve durumlara uygulanma anlamında esneklik sahibidir, hem de siyasi analizin tarihsel bir tutarlılık içinde gerçekleştirilmesine imkan tanımaktadır (Knight, 1998, s. 231). Siyasi üslup olarak popülizm söyleme vurgu yapsa da söylenenin ötesine geçerek siyasi görüngülerin keşfine olanak tanımaktadır. Özellikle siyasi liderlerin çeşitli davranış ve tutumlarının, söylemlerinin ve edimsel eylemlerinin bir bütünlük içinde analiz edilmesi, siyasete ışık tutabilmektedir. Popülizm kavramının da bütünlüklü olarak anlaşılması bir siyasi üslup olarak tanımlanması ve bu çerçevede liderin değerlendirmesiyle mümkün olabilmektedir.

Pierre Ostiguy, Knight'ın popülizm yazınında temelini attığı siyasi üslup olarak popülizm kavramını sosyo-kültürel bağlamda inşa edip derinleştirmiştir (Ostiguy 2009; 2017; Ostiguy vd., 2021). Ostiguy, popülizmin sağ ve sol ideolojilere eklenen ince merkezli bir ideoloji olarak yorumlanmasına karşı çıkararak bunun yerine yüksek (high) ve alçak (low) ekseninde kültürel kodlar arasında bir karşıtlık üzerinden yorum öne sürmüştür (Ostiguy, 2009). Bu bağlamda; "yüksek", kurumsal, elit, teknik ve resmi bir siyaset tarzını temsil ederken; "alçak" ise sıradan halkın diliyle konuşan, gayri resmi, duygusal ve hatta provokatif siyaset tarzını içermektedir. Bu doğrultuda popülizm "alçak kültürün yüceltilmesi" (flaunting of the "low") olarak karşımıza çıkmaktadır. Ostiguy'a göre (2017; 2021) popülist liderler, siyasette sosyo-kültürel eksende alçak bir kültür referansı ile halkla bağ kurmak adına "halk gibi" davranmayı, konuşmayı ve görünmeyi tercih ederler. Bu edim ve söylemler, siyasi performansın bir parçasıdır ve genellikle medya aracılığıyla sahnelenmektedir. Böylelikle Ostiguy (2017), popülizmin sosyo-kültürel ve politik kültür bağlamında bir yorumunu geliştirerek popülist liderlerin performatif yönüne, lider ve halk arasındaki doğrudan ilişkiye ve bu ilişkideki duygulanıma dikkat çekmektedir.

Ostiguy'ın paralelinde Benjamin Moffitt siyasi bir üslup olarak popülizm yaklaşımını geliştirerek analitik olarak sınırlarının belirginleştiği daha kullanışlı bir forma büründürmeye çalışmıştır. Moffitt siyasi üslup kavramını retorik, siyaset felsefesi, siyaset sosyolojisi alanındaki çalışmalardan yararlanarak bir sentez üzerine inşa etmiştir. Bu doğrultuda Moffitt, siyasi üslup olarak popülizmi "yönetim alanından gündelik hayata uzanan bir biçimde siyasal içine alan iktidar alanını yaratmak ve yön vermek için kullanılan seyircilerin maruz kaldığı somutlaşmış ve sembolik olarak dolaylanmış (mediated) bir performanslar repertuarı" olarak tanımlamaktadır (Moffitt, 2021, ss. 24, 54). Popülizmin adeta bir performans sanatına

evrilmesiyle siyaset, liderin halkla edimsel bir biçimde etkileşime girdiği bir alana dönüşmektedir (Moffitt, 2021, s. 66).

Moffitt'e göre liderin halkla kurduğu bu siyasal iletişimde üç ana nitelik göze çarpmaktadır. Bunlar, "elit" karşısında "halk"a hitap etmek, "kaba tavırlar" ve "krizler, kopuşlar ya da tehdit" olarak tanımlanmaktadır (Moffitt, 2021, s. 54). Canovan'ın yaptığı vurguya benzer şekilde Moffitt de liderin halkla kendini özdeşleşmesinin önemine dikkat çekmektedir. Siyasi bir üslup olarak popülizm, liderin halka öncülük etme bağlamında muktedir olabilmesini liderin edimsel etkinlikleri üzerinden izah etmeyi amaçlamaktadır. Buna ek olarak, Ostiguy'ın paralelinde popülist liderin halktan biriymişçesine halka hitap edebilmesini ve halk tarafından kabullenilebilmesini açıklamaya çalışmaktadır (Moffitt, 2021, s. 24). Lider, halktan biri olduğunu gösterebilmek adına teknokratik dil ve söylemlerden uzak kaba bir dil kullanarak ve halkın gündelik pratiklerini uygulayarak halkın bir parçası olduğuna halkı ikna etme çabası içindedir. Kaba tavırlar üzerinden lider aynı zamanda seçkin kitlenin bir parçası olmadığını ispat etmeye çalışmaktadır. Kaba tavırlar bazen argo ya da küfür kullanımını da içerebilmektedir. Moffitt'e göre argo kullanımı, küfretme, siyaseten doğruculuğun terki ve fazla "renkli" ve göze çarpıcı olma siyasetin normu olan rasyonel, itidali ve teknokratik bir dilin aksine işaret etmektedir. Böylece popülist liderin söylemi müesses nizamın ifadesi ile bir kontrast oluşturmaktadır (Moffitt, 2021, s. 75). Örneğin elit kitlenin sahip olduğu nezaket, sofistike zevkler, teknokratik ve rasyonel söylemler yerine lider, kullandığı kaba, zevksiz, aşağı ve eğitimsiz ifadelerle kendisine müesses nizam karşıtı ve zıt bir konum sağlamaktadır (de la Torre, 2023, s. 181). Bu nedenle sıklıkla popülist liderlerin seçkinleri hedef gösterdiği ve kendilerini halkın tek ve gerçek temsilcisi olarak ilan ederek siyaseti şahsi bir oyun alanına dönüştürdükleri gözlemlenmektedir.

Liderleri popülist olarak nitelendirmenin diğer bir sacayağı halka hitap olgusudur. Popülist liderler siyaset sahnesinde performans gösteren sanatçılar gibi edimsel eylemlerini halka ulaşma amacıyla icra ederek destek arayışındadır. Moffitt'e göre popülist olmanın yolu sadece "halk" adına konuşuyor olmaktan geçmemekte, aynı zamanda "halk" için popülizmin icra edilmesinden geçmektedir (Moffitt, 2021, s. 58). İcracı olan popülist liderler izledikleri politikaların yanı sıra istisnai özellikleri olan güçlü hitabet yeteneği ve halkta duygulanımlara sebep olan inandırıcı edimsel eylemleriyle de göze çarpmaktadırlar. Bu liderlerin edimsel popülist üslupları sebebiyle siyaset bir gösteri dünyası formuna bürünmektedir. Böylelikle siyaset olağan düzleminden çıkarken liderin popülist üslubu, dolaylanmış performanslara, televizyon performanslarına, mitinglere, konuşmalara, ayaklanmalara, belirli giysi/kıyafet tercihlerine, şive taklitlerine ve dahasına, yani temsiline hakiki mekanizmalarına sirayet etmektedir (Moffitt, 2021, s. 82). Sonuç itibarıyla Moffitt'in de vurgulamış olduğu üzere popülizm, gündelik pratikleri içine alan, iktidar alanını yaratmak ve yön vermek için kullanılan, izleyicilerin maruz kaldığı somutlaşmış ve sembolik olarak aracılıklı bir performanslar repertuarına dönüşmektedir. Bu bağlamda Moffitt'in popülizmin bir siyasi üslup olduğu varsayımından hareketle popülist bir lider olarak Donald Trump'ın siyasi üslubu bu çalışmanın temel araştırma alanı olarak analiz edilerek tartışılacaktır. Bu noktadan hareketle çalışma, 2016-2024 döneminde Donald Trump'ın kampanya ve yönetim süreçlerini inceleyerek Trump'ın performatif popülist liderliğinin halk adamı imajı, halka vaatler ve müesses nizam karşıtlığı unsurları üzerinden popülist bir söylem ve edimsel eylemler geliştirdiğini savunmaktadır.

3. Bulgular: Donald Trump'ın Performatif Popülist Liderliği

Donald Trump şahsına münhasır kişiliği, dikkat çeken üslubu ve öngörülemeyen politikaları ile Amerikan siyasetinin son dönemine damga vuran bir aktör haline gelmiştir. Trump hem dünya basınında hem akademide gündemden düşmeyen bir figüre dönüşmüştür. Trump'ın siyaset gündemini yoğun bir şekilde işgal etmeye başlaması agresif bir üslupla yürüttüğü 2016 Başkanlık seçim kampanyası ile başlamış ve 2021-2022'de hakkında yürütülen soruşturmalara ve sonrasında 2024 Başkanlık kampanyasına kadar devam etmiştir (Benner, 2024). Trump, ticari faaliyetlerinin yanı sıra medyada çeşitli dizi ve film gibi platformlarda oyunculuk yapmasının ardından Cumhuriyetçi Parti'de beklenmedik bir şekilde gerçekleşen yükselişle siyasetçi olarak yeni bir kariyer inşasına başlamıştır. Trump, kısa siyasi kariyerine rağmen çarpıcı siyasi üslubu ile Amerikan seçmeninden beklenenin üstünde bir destek toplamış ve Amerikan siyasetini canlandırmıştır. Trump'ın Amerikan siyasetindeki bu beklenmedik etkisi onun popülist liderliği ile açıklanabilir. Popülizmin birçok tanımı olsa da Donald Trump'ın bu çarpıcı ve çok yönlü yönetim tarzı popülizmin ancak bir siyasi stil olarak algılanması ile aydınlatılabilir. Bu bağlamda Donald Trump'ın hem kampanya döneminde hem de başkanlık yönetimi sürecinde takip ettiği siyasi üslubu onu bir popülist aktör olarak karşımıza çıkarmıştır.

3.1. 2016 Kasım Başkanlık Seçimleri Kampanya Dönemi

2016 Başkanlık Seçimi kampanyaları ve başkanlık adayı seçim süreci, Cumhuriyetçi Parti'nin merkezîyetçi ve geleneksel yapısının oldukça dışına çıkarak çatışmacı bir üslup izleyen Donald Trump'ın gücünü sergilemesine sahne olmuştur. Trump, halkın hem milli duygularını harekete geçiren hem de müesses nizama yönelik hincini dile getiren siyaset tarzıyla dikkatleri üzerine çekmiştir. Trump'ın bu beklenmedik yükselişinin sebebi onun popülist bir siyasi üslup ile Amerikan seçmenine hitap etme başarısıdır. Donald Trump'ın siyaset yapma biçimini popülist bir hale büründüren özellikler Trump'ın kendine has siyaset tarzıyla kendini halkın adamı olarak tanıtmayı, halka hizmet vurgusuyla vaatlerde bulunması ve müesses nizam karşıtlığını öne çıkarmasıdır. Bu doğrultuda Trump, seçim kampanyaları döneminde bu nüveleri içeren popülist siyasi üslubunu döngüsel ve eşzamanlı olarak uygulamaya koymuştur.

Trump, geçmişte edinmiş olduğu şov dünyası tecrübeleri sayesinde simgesel düzlemde siyasi seçmeni etkilemenin yolunun seçmenle eşdeğerlik kurmaktan geçtiği şiarından yola çıkarak hem görsel hem sosyal medyada kendini halkın bir parçası olarak göstermeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda Amerikan kültürünün önemli bir parçası olarak addedilen beyzbol oyununa referansta bulunacak şekilde kırmızı beyzbol şapkasıyla mitinglere çıkarak kampanya sürecinde kendini "halk adamı" olarak lanse etmiştir. Kırmızı bir beyzbol şapkasını ilk olarak 1980'lerde popülist olarak işaret edilen bir diğer Başkan olan Ronald Reagan tarafından kullanılmıştır. Trump, zengin bir iş adamı olmasına rağmen taktığı bu kırmızı MAGA beyzbol şapkası ile "sıradan bir Amerikalı" olarak adeta sembolleşmiş ve halkla özdeşleşmiştir.

Trump, Başkan Reagan'dan beyzbol şapkasının yanı sıra "Amerika'yı Yeniden Büyük Yap" (Make America Great Again- MAGA) sloganını da alarak "halk adamı" imajını güçlendirmiştir. Kırmızı MAGA beyzbol şapkası, sıradan halkın bir parçası olduğunu simgelemesinin yanında halktan biri olarak, halkın gündelik sorunlarına yabancı olmadığını da göstermenin bir aracı olmuştur. MAGA sloganının sadeliği ve gelecek için umut vaat eden yapısına ek olarak şapkanın ve sloganın dizaynının elitist bir tarzdan ziyade Trump'ın marka stratejisi çerçevesinde kendisi ve ekibi tarafından basit, kolay hatırlanabilir ve televizyonda dikkat çekecek bir imaj yaratma

amacıyla tasarlanması, ayrıca renginin çarpıcılığının da halkın zevk ve beklentilerine uygunluk göstermesi verilen halkçı mesajı kuvvetlendirmiştir. Bunlara ek olarak MAGA şapkası aynı zamanda kırmızı rengiyle halktaki öfkeyi de yansıtmıştır (Miranda, 2016). Böylelikle sembolik düzlemde halkla duygusal bir eşdeğerlik yaratımı popülist liderliği pekiştirmiştir.

Şapkanın bir ikon haline gelmesi, Trump'ın beyzbolun yanında Amerikan kültürünün diğer bir parçası olan girişimci ruh vurgusuyla iç içe geçmiş haldedir. Trump Aralık 2024'te 6,5 milyar doları aşan kişisel zenginliğini (Pastis, 2024), bir rüyalar ülkesi olarak tanımlanan ABD'de kampanya ve başkanlık dönemi boyunca örnek bir başarı hikayesi olarak halka sunmuş ve böylelikle de meşrulaştırmıştır. Amerika'yı yeniden büyük yapma ülküsünü, geçmiş iş yaşamında kendini var etme yolculuğundan yola çıkarak gerçekleştirebileceğini savunmuştur. İş yaşantısındaki başarılarına dayanarak ülkeyi başarıya taşıyacağı iddiasında bulunurken, halka sunduğu vaatlerini gerçekleştirmesini geçmişteki başarılarla süslediği liderlik yeteneğine bağlamıştır.

2016 Başkanlık Seçimleri kampanya döneminde Donald Trump halka çeşitli vaatlerde bulunarak bozuk olarak nitelendirdiği siyasi sistemi tek başına halk adına ve halk için düzeltilebileceğini iddia etmiştir (Trump, 2016). Kendi başarısını örnek göstererek halkın çıkarlarına ters hareket eden müesses nizama karşı halkı yücelten politikalar izleyerek halkın beklenti ve çıkarlarına uygun davranacağına dair açıklamalarda bulunmuştur. MAGA sloganının sembolize ettiği şekilde Donald Trump ABD'yi yerli halkın çıkarlarını koruma adına daha milliyetçi ve içe kapanık (izolasyonist) politikalarla yönetme sözünü vermiştir. Bu doğrultuda, Margaret Canovan'ın (1981) öngördüğü biçimde kendini sessiz çoğunluğun sesi olarak nitelendiren Trump, halka çağrı yaparak; "İşten atılan fabrika işçilerini ve korkunç ve haksız ticaret anlaşmalarımızın ezdiği toplulukları ziyaret ettim. Bunlar ülkemizin unutulmuş erkek ve kadınlarıdır. Çok çalışan ama artık sesi olmayan insanlardır. BEN SESİNİZİM" demiştir (Trump, 2016). Bu şekilde hem halkla doğrudan kişisel bir ilişki kurmuş hem de kendini müesses nizamdan ayıştırmıştır. Böylelikle Trump Amerikan toplumunda küreselleşme neticesinde özellikle Çin'le artan ticari ilişkilerdeki bağımlılık ve küresel krizlerin sarstığı ekonomik koşullar yüzünden statü kaybına uğradığını hisseden kitleye hitap ederek başkanlık döneminde Amerikalıların çıkarları için hizmet edeceği sözünü vermiştir.

Trump'ın kampanya dönemindeki halka vaatlerinin odağını ekonomik koşulların Amerikan halkı lehine düzeltilmesi oluşturmuştur. Böylelikle Trump 2008 Küresel Ekonomik Krizinden etkilenen kitleye hitap ederek başkanlık seçiminde onların desteğini kazanmaya çalışmıştır. Trump bu krizden olumsuz etkilenen sınıfların hıncını desteğe dönüştürmek adına krizin faturasını müesses nizam aktörlerine keserken, dış politika alanında ise Çin'i Amerika'nın eski görkemli zamanlarına dönüşüne engel en büyük rakip olarak göstermiştir. Bu doğrultuda Amerikalıların çıkarlarını koruyarak özellikle de Çin'e verilen tavizler nedeniyle ortaya çıkan haksız ticaret anlaşmalarını eleştirmiştir. Trump Haziran 2015'teki konuşmasında şu ifadeleri kullanmıştır:

Ülkemiz ciddi bir sıkıntı içinde. Artık zaferimiz yok. Eskiden zaferlerimiz vardı ama artık yok. En son ne zaman birileri bizi, diyelim ki, bir ticaret anlaşmasında Çin'i yendiğimizi gördü? Bizi öldürüyorlar. Ben her zaman Çin'i yeniyorum. Her zaman. Japonya'ya ne zaman yendik? Milyonlarca araba gönderiyorlar ve biz ne yapıyoruz? Tokyo'da en son ne zaman bir Chevrolet gördünüz? Öyle bir şey yok arkadaşlar. Bizi her zaman yeniyorlar. Sınırdaki Meksika'ya ne zaman yeneceğiz? Bize, aptallığımıza gülüyorlar. Ayrıca şimdi bizi ekonomik olarak yeniyorlar. İnanın bana, onlar bizim dostumuz değil. Ama bizi ekonomik olarak öldürüyorlar (Time Magazine, 2015).

Bu ifadelerinin yalınlığı, basitçe anlaşılabilirliği, tekrar edilmesi, diplomatik dilden uzaklaşan ve gündelik dile yakınsayan yapısı ile destekçilerinde duygulanım yaratılması hedeflenmektedir. Ayrıca Trump, Amerikan halkında zarara uğratıldıkları algısına hitap ederek bu ülkelere karşı tepkisellik yaratıp aynı zamanda izleyeceği içe kapanık ve milliyetçi politikalarına destek yaratmaya çalışmıştır. Trump;

Anlaşmalar yaparak iş dünyasında milyarlarca dolar kazandım— şimdi ülkemizi tekrar zenginleştireceğim. Kötü ticaret anlaşmalarımızı harika anlaşmalara dönüştüreceğim. Amerika, Bill ve Hillary Clinton tarafından desteklenen felaket niteliğindeki ticaret anlaşmalarının yürürlüğe girmesinin ardından, 1997'den bu yana imalat işlerinin neredeyse üçte birini kaybetti (Trump, 2016)

demidir. Trump, Amerikan vatandaşlarını zarara uğratan müesses nizam aktörlerinin yarattığı kötü koşullardan Amerikan halkını kurtararak Amerikan ekonomisini Amerika vatandaşlarının çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendirme vaadinde bulunmuştur. Bu bağlamda ABD dış politikasını da halk ve elit karşıtlığı üzerinden yorumlayan Trump, müesses nizam aktörleri olan yozlaşmış elitlerin dış politikada kendi özel çıkarlarının önceleyerek halkın güvenliğini feda ettiğini, refahını ihanetle sattığını ve ülkesini pazarladığını öne sürmüştür (Wojczewski, 2019, s. 10). Bu yaklaşım çerçevesinde Trump, Amerikan ekonomisini dış etkilerden kurtararak izolasyonist bir yaklaşımla millileştirme çabasını ön plana çıkarmış ve ithal çelik ve alüminyuma gümrük vergisi uygulanması yoluyla Amerikan altyapısı için Amerikan çeliğini kullanma sözünü vermiştir. Aynı zamanda enerji alanında da tam bağımsızlığın elde edilmesi için çalışacağını ifade etmiştir. Böylelikle Amerikan halkının çıkarlarını öncelikle vurgusu gerçekliğe bürünmektedir.

Trump'ın kampanya döneminde halka vaatlerinin bir diğeri ise göçmenlere yönelik politika değişikliğidir. Trump, iç politikada göçmenlerin hem güvenlik alanında bir tehdit oluşturduğunu hem de ekonomik alanda gerçek Amerikalıların işlerini çalarak onları dezavantajlı konumda bıraktıklarını savunmuştur. Göç sorunu hedef alan en ses getiren vaadi Meksika sınırına Meksika'nın finanse edeceğini iddia ettiği bir duvarın inşa edilmesidir. ABD'nin tarihten bu yana bir göçmenler ülkesi olduğu fikrini alaşağı eder bir biçimde milliyetçilik alt tonlaması ve içe kapanmacı (izolasyonist) yaklaşımının bir yansıması olan bu politika, Trump'ın göçmen karşıtlığını ırkçılığa varan bir söylemle keskinleştirmesi nedeniyle tepki toplamıştır. Özellikle Haziran 2015'te yaptığı başkan adaylığı ilanı konuşmasında Trump, Meksika'dan göç eden kişilere yönelik sarf ettiği "Meksika insanlarını gönderdiğinde, en iyilerini göndermiyor. Sizi göndermiyorlar. Bir sürü sorunu olan insanları gönderiyorlar ve bu sorunlarını bize getiriyorlar. Uyuşturucu getiriyorlar. Suç getiriyorlar. Onlar tecavüzcü. Ancak bazılarının iyi insanlar olduğunu varsayıyorum" sözleriyle tepki toplamış ve kampanya döneminden itibaren Cumhuriyetçi partinin merkezci tutumundan ayrışacağını ipuçlarını vermiştir. Donald Trump bu konuşmasındaki hitabını ve kampanya döneminde ve yönetimi süresince mitinglerini, basın konferanslarını ve sosyal medya paylaşımlarını halkta duygulanım yaratan bir şov performansına çevirerek göçmen karşıtlığı başta olmak üzere çeşitli hassas siyasi noktalara dokunarak bilindik birçok politikacının aksine halkla kişisel bir ilişki kurmuştur. Mitinglerinde destekçilerinin Meksika sınırına duvarın inşa edilmesine yönelik attıkları sloganların adeta bir ritüele dönüşmesiyle Trump, duvar inşasını göçmen karşıtlığına yönelik bir toplumsal seferberlik için bir performans çevirirken, halktaki göçmenlere karşı ortaya çıkan hıncı yönlendirmek için de karşılıklı bir etkileşime dönüştürmüştür. Böylelikle sergilediği bu performansları halktaki hınçla eşleştirebildiği ve bütünleştirebildiği konularda halkı seferber ederek halktan destek toplayabilmiş, siyasi prestij ve gücünü arttırmayı başarmıştır.

Trump'ı popülist bir lider olarak pekiştiren diğer bir unsur yoğun müesses nizam karşıtlığıdır. Temmuz 2016'da Cumhuriyetçi Parti Kongre'sinde başkan adaylığına kabulü sonrasında yapmış olduğu konuşmasında 2008 Küresel Ekonomik krizinin halkta yarattığı sıkıntılara kulak asmayan ve ekonomik sorunları görmezden gelen politikacıları hedef alan Trump, artan yoksulluk ve işsizliği vurgularken düşen hane gelirlerine de dikkat çekmiştir (Trump, 2016). Bu bağlamda Amerikan halkının ekonomik kaygılarını yansıtarak halka çağrıda bulunma ve onları müesses nizama karşı seferber edebilme çabasına girmiştir. Trump, halkın hem haksızlığa uğratıldığı inancına hem de ABD'nin 20. yüzyıldaki şanlı geçmişine dönme arzusuna hitap etmesi gerektiğinin farkında olarak halktaki sitemi ve nostaljiyi harmanlayan kampanyalar ve politikalar yürütmeyi tercih etmiştir. Bu nedenle, "MAGA" sloganının stratejik olarak kullanımı önem arz etmiştir. "Amerika'yı Yeniden Büyük Yap" sloganının çarpıcı yalınlığı ve yakalayıcılığıyla dile gelen bu halkı anlama ve halka hitap etme olgusu, Trump'ın halkın nabzını tuttuğuna yönelik en önemli işaretlerden biridir. 2016 Temmuz'daki konuşmasında halkın istek ve kaygılarını dile getiren bir biçimde hem müesses nizamın kötü ticaret anlaşmalarıyla zarara uğrattığı halkı geçmişte edindiği iş tecrübeleri temelinde büyük ticaret anlaşmalarına dönüştürerek Amerika'yı yeniden büyük bir ekonomik ve siyasi güce dönüştüreceğinin ve halkı da zenginleştireceğinin sözünü vermiştir (Trump, 2016). Şovenist bir tarzla süslediği, tutkulu bir biçimde sergilediği konuşma performansında halkta duygulanım yaratmayı başarmıştır. Trump'ın Cumhuriyetçi Parti içindeki rakiplerini geride bırakarak parti içinden yükselmekle kalmaması, hatta zaman içerisinde partiyi gölgede bırakması bu sebepten ötürü şaşırtıcı değildir.

Donald Trump'ın 2016 seçim kampanya döneminde halka vaatlerini müesses nizam eleştirisiyle harmanladığı en önemli kampanya stratejisi Önce Amerika (America First) planı olmuştur. Trump (2016); "Bizim planımız ile rakiplerimizin planı arasındaki en önemli fark, planımızın Amerika'ya öncelik verecek olmasıdır. Bizim inancımız küreselcilik değil Amerikancılık olacaktır. Amerika'yı önceliklendirmeyen politikacılar tarafından yönetildiğimiz sürece, diğer ulusların Amerika'ya saygılı davranmayacağından emin olabiliriz. Bunların hepsi 2017'de değişecek." demiştir. Böylelikle diğer siyasetçilerin Amerikan halkının çıkarlarını göz ardı ettiklerini belirtirken kendini halkın gerçek temsilcisi olarak halka hizmet edecek bir lider olarak sunmuştur. Trump (2016); "Politikacılarımızın kişisel çıkarlarını ulusal çıkarların önüne koymaları yüzünden çocuklarını kaybeden anneleri kucakladım. Adaletsizliğe karşı sabrım yok, hükümetin beceriksizliğine karşı tahammülüm yok ve vatandaşlarını yarı yolda bırakan liderlere karşı hiçbir sempati yok." diyerek kendini diğer politikacılardan ayıştırmış ve popülist liderliğini öne çıkarmıştır. Buna ek olarak aynı konuşmasında; "Siyasi arenaya katıldım, böylece güçlüler artık kendilerini savunamayan insanları dövemezler. Sistemi benden daha iyi kimse bilemez, bu yüzden onu tek başıma düzeltebilirim." ifadesiyle kendisini güçsüzlerin yılmaz savunucusu adeta bir süper kahraman olarak sergilemiştir. Sonuç olarak 2016 Kasım Başkanlık seçimleri kampanya döneminde Donald Trump, popülist liderliğinin temelini halk adamı imajı, halka vaatler ve müesses nizam karşıtlığı unsurları bağlamında atmıştır.

3.2 Başkanlık Dönemi (2016-2020)

Donald Trump Başkanlık seçimleri döneminde ön plana çıkardığı "halk adamı" vurgusunu başkanlık döneminde popülist liderliğinin kalıcı bir unsuru haline getirmiştir. Siyaseti günlük yaşamdan ayrı habitat olarak görerek diplomatik dil kullanımına özen gösteren ve siyasetteki geleneksel uygulamaları takip eden diğer siyasetçilerin aksine Trump, kendine has bir yönetim

usulü geliştirerek farklı ve sıra dışı bir liderlik anlayışına sahip olmuştur. Bu bağlamda Trump'ın siyaset yapma biçimini ana akım siyasetçilerden ayıran ve popülist bir liderlik izlediğini gösteren diğer bir nitelik sıklıkla başvurduğu günlük ve avam dili siyasete taşıyan kaba söylem ve tavırlardır. Seçim kampanyası süresince sinyali vermiş olduğu aşağılayıcı, üstten bakan, narsistik ve mizojinik (kadın düşmanı) tavırlarını başkanlık döneminde yoğunlaştıran Trump, yönetimi süresince çeşitli skandallara imza atmıştır.

Trump'ın hem kampanya döneminde hem başkanlık döneminde özellikle habercilere yönelik kaba tavrı sıklıkla gözler önüne serilmiştir. Kendisine muhalif medya çalışanlarını hedef alarak özellikle Twitter üzerinden onları sahte haberler (fake news) yaymakla suçlamıştır. Ancak özellikle kadın habercilere yönelik tutumları başkanlık seçimleri kampanya döneminden itibaren kaba ve mizojinik bir tavırda olmuştur. 2015 Ağustos ayındaki Cumhuriyetçi Parti başkanlık tartışmasında Fox News kanalı sunucusu Megyn Kelly'nin Trump'ın geçmişte kadınlara yönelik "şişman domuzlar", "sürtükler" ve "köpekler" sözlerini hatırlatması üzerine Trump CNN'e verdiği röportajda Kelly'yi hedef alarak "Gözlerinden kan akıyordu, artık neresinden olursa kan akıyordu" demiş ve böylece kadın sunucunun kendisine yönelik saldırgan tutumunun menstrüasyonundan kaynaklandığı imasında bulunmuştur (*The tumultuous history of Donald Trump and female reporters - IWMMF, t.y.*)

Başkanlık döneminde de kadın sunuculara yönelik geleneksel diplomasi dilini aşan bir dil kullanımda ısrar eden Trump, MSNBC televizyon kanalı sunucularından Mika Brzezinski'ye Twitter hesabı üzerinden "IQ'su düşük deli Mika" diyerek hakarete bulunmuş ve tepki toplamıştır (T24, 2017). Trump'ın özellikle kadınlara yönelik kaba tavırları sadece kadın habercilerle sınırlı kalmamıştır. Siyasi alanda da hem kampanya hem de başkanlık dönemlerinde Hillary Clinton'ı mizojinik yorum ve benzetmeleriyle hedef almasıyla da dikkat çekmiştir. Trump'ın Hillary Clinton'ı günah keçisi ilan ederek onu hedef alması, karmaşık toplumsal sorunları basitleştirip halkın öfkesini belirli bir figüre yönlendirme amacını taşıırken; aynı zamanda seçmenlerin belirsizlik ve güvensizlik duygularını Clinton'a yansıtarak, Amerikan halkının güvenliğinin onun siyasi olarak başarısızlığa uğratılmasına bağlı olduğu yönünde bir inanç inşa etmektedir (Wojczewski, 2020, s. 11).

2017 Temmuz'daki Fransa ziyareti esnasında Emmanuel Macron'un eşi Brigitte Macron'un vücudu hakkında yapmış olduğu münasebetsiz yorumla da eleştiri oklarını üzerine çeken Trump, kadınlara yönelik tavrı ve diplomatik nezaketi umursamayan tutumuyla siyasi doğruculuğa karşı adeta meydan okumuştur (Moon, 2017). Bu tür skandallara ve eleştirilere rağmen Amerikan seçmenin büyük bir kısmı kendini Trump'la özdeşleştirerek Trump'ın bu kaba tavırlarını genel anlamda şovenist tarzının bir parçası ve olumlu bir güç göstergesi olarak kabul etmiştir. Sıradan halkın gündelik yaşam tarzını siyaset yapma biçimine eklemleyen Trump, güçlü bir lider ve aynı zamanda da halktan biri olduğu imajını böylelikle güçlendirmiştir. Trump'ın popülizmi yerlici (nativist), kişiselci ve kültürel olarak "halkçı" bir kutup etrafında şekillenirken, anti-popülizmin kozmopolit, çok kültürlü, "düzgün" ve kurumsalcı yapısına karşıt bir duruş sergilemektedir (Ostiguy ve Roberts, 2016, s. 27). Popülist liderlerin bu korkusuzca "normal" ve "teknik" siyasete meydan okuyan bu tavrı, seçmenin "maço ve dürüst lider, güçlü lider" algısını pekiştirmektedir. Bu doğrultuda Trump'ın siyasi normları yıkan kaba, cinsiyetçi, ırkçı söylem ve tavırları bünyesinde barındıran popülist siyasi üslubu, özellikle Beyaz Amerikalı muhafazakâr seçimde karşılık bulmuş görünmektedir.

Trump'ın halkla kurmuş olduğu bağlantı hattı sosyal medyanın aktif kullanımıyla daha da güçlenmiştir. Kendisinden önceki başkanlardan farklı olarak sosyal medyayı yoğun bir biçimde kullanan Trump, halkla iletişim kurarken yönetimini hem şeffaf hem de halk yanlısı olarak yansıtabilmiş ve destekçileri ve muhalifleriyle girdiği karşılıklı etkileşimle halktan kopuk olarak ayrı bir habitat olarak görülen siyaseti halka taşımıştır. Lider ve halk arasındaki bu doğrudan bağlantı Trump'ın halkın temsilcisi rolünü ve icracı başkan imajını sağlamlaştırabilmiştir. Siyasetin teknik ve duygulardan uzak tarzını kaba tavırlarıyla alaşağı ederek geleneksel yönetimin sınırlarını halihazırda zorlamışken, başkanlık yönetimini sosyal medyaya taşıyarak halkla bağlantısını bir adım öteye taşımıştır. Bir yönüyle, siyasi aktörlerle sosyal medya üzerinden doğrudan girdiği polemiklerle siyasi normlara zıt tutumlar sergilerken diğer taraftan sosyal medya yoluyla doğrudan iletişim üzerinden şeffaf yönetim şiarıyla başkanlığın icracı yönünü sosyal medya üzerinden sergilemesi alışıldık siyasi yönetim tarzının dışında çıktığını göstermektedir. Trump'ın popülist siyasi üslubu böylelikle mevkidaşlarından ayrılmaktadır.

Trump'ın kampanya sürecinde vaatlerinden biri olan göçmen karşıtı politikalarını başkanlık döneminde uygulamaya koyması bazı skandallara yol açmış, almış olduğu çarpıcı kararlar ve uygulanan keskin politikalarla göçmen karşıtı tutumunun sertleşmesine yol açmıştır. Ocak 2017'de imzaladığı başkanlık kararnamesi ile Müslüman nüfusa sahip yedi ülkenin (Irak, Suriye, İran, Sudan, Yemen, Libya ve Somali) vatandaşlarının ABD'ye seyahatinin engellenmesine yönelik kararlar tepki toplamıştır (BBC News, 2017). Kararın Müslüman ülkelere yönelik düzenlenmesi uygulamanın medyada "Müslüman Yasağı" (Muslim Ban) olarak anılmasına ve Trump'ın Müslüman karşıtlığıyla suçlanmasına neden olmuştur. Donald Trump, bu kararının Müslüman karşıtlığı temelinde alınmaktan ziyade Amerikan halkının çıkarları ve güvenlik kaygıları temelinde düzenlendiğini savunsa da, uluslararası insan haklarına aykırı olan bu karar Yüce Mahkeme tarafından iptal edilmiştir. Trump'ın göçmen karşıtı ve ırkçı tutumları 2018 yılında güvenlik ve ekonomik kaygılarla şekillenen göçmenlik karşıtı "Sıfır Tolerans" politikası ile devam etmiştir. Bu politika çerçevesinde yasadışı göçmenlerin çocuklarını ailelerinden ayıran ve onları tel örgülerden yapılan kafeslerde hapseden gözaltı uygulamaları hem iç siyasette hem de uluslararası toplumda infial yaratmıştır (Congar, 2018). Kafesteki çocuk görüntülerinin medyada yayılması üzerine Donald Trump, Sıfır Tolerans politikasında geri adım atmak zorunda kalsa da Amerika'nın Guantanamo Kampı görüntülerinden sonra ABD'nin uluslararası imajına zarar veren bu çarpıcı görüntüler ABD tarihine bir utanç tablosu olarak geçmiştir.

Popülist liderler kendi yönetimlerinden önceki krizlerin sorumlusu olarak muhalefeti hedef göstermekle kalmayıp kendi yönetimleri süresince karşılaşılan krizlerle mücadeledeki başarısızlıklarını da çeşitli aktörlere atfetmektedirler. Bunun paralelinde popülist liderlerin krizle mücadelesi teknokratik sağduyudan uzaktır. Kendilerini sessiz çoğunluğun sesi ve halkın tek temsilcisi olarak görmeleri sebebiyle şahsi yönetimlerini olağan siyasetin üstünde konumlandırıp kurumsal sınırlandırmaları aşmaya yönelik cesur politikalar izlemektedirler. Kriz durumlarının ivedi çözüm gerektiren koşullarından yararlanarak şahsi çözüm önerileri ve politikalarını tek gerçekçi kurtuluş yolu olarak sunmaktadırlar. Bu doğrultuda 2019 yılından itibaren tüm dünyayı beklenmedik bir biçimde sarsan Koronavirüs hastalığı (COVID 19) tehdidiyle karşılaşıldığında popülist bir lider olarak Donald Trump akli selim politikalarla pandemiyle mücadele etmek yerine popülist taktiklere başvurmuştur. Trump, pandeminin ABD'ye yayılmasının ilk döneminde öncelikli olarak hastalığın varlığını inkar etmiş, ancak pandeminin hızlı bir biçimde ülkede yayılmasına müteakip bu inkarın yerini muhalefeti ve diş

faktörleri suçlamak ve halkı bu doğrultuda kutuplaştırmak almıştır. Trump özellikle Çin'i ABD'nin en büyük rakibi olarak tanımlayan dış politikasını pandemi alanına taşıyarak COVID 19 virüsünü "Çin Virüsü" olarak nitelendirmiş ve buna yönelik ırkçılık eleştirilerini de görmezden gelmiştir (Rogers vd., 2020). Benzer bir biçimde Dünya Sağlık Örgütü'nü de Çin kontrolü altında olmakla suçlayan Trump, ABD'nin kuruma finansal desteğini kesmesine neden olmuştur (BBC News, 2020).

Donald Trump'ın pandemi kriziyle başa çıkma stratejisi krizin sorumlusu olarak dış kaynakları hedef göstermekle sınırlı kalmayarak iç siyasetteki muhalefeti, basını ve uzmanları da kapsamıştır. Krizi fırsata çevirme amacıyla Demokrat Parti'yi hedef alan Trump, Demokratları ve gazetecileri yönetimini pandemi ile çökertmeye çalışmakla suçlamıştır (Roberts, 2022, ss. 22-23). Pandemi sürecinin yönetilmesi aşamasında Ulusal Alerji ve Enfeksiyon Hastalıkları Enstitüsü'nün direktörlüğünü yapan Anthony Fauci ve Beyaz Saray Koronavirüs Mücadele Gücü'ndeki diğer tıp uzmanları ile sık sık çatışma yaşamıştır. Uzmanların fikir ve önerilerini hiçe sayan Trump, COVID ile mücadele için dezenfektanların, güneş ışığının ve ultraviyole ışığın kullanılabileceğini öne sürerek diğer bir skandala imza atmıştır ("Trump koronavirüs tedavisi için vücuda dezenfektan enjekte etmeyi önerdi", 2020). Kolektif bir kriz yönetimi yerine siyasi gücünü popülist bir performansla sağlamlaştırmayı tercih etmesinin paralelinde hastalığa yakalanmasının ardından üç günlük kısa bir tedaviyle iyileşebilmesini de sosyal medya üzerinden bir başarı hikayesi olarak sunmuştur ("Trump says will leave hospital on Monday, 'Don't be afraid of Covid.'", 2020). Pandemi ile mücadele süresince maske takmayı reddeden, uzmanlarla polemiklere giren, pandeminin varlığını yadsıyarak mücadeleyi geciktiren ve pandeminin daha hızlı bir biçimde yayılmasıyla ölümlerin artmasına yol açan Trump, kişisel gücünün kriz yönetimindeki pozisyonunu vurgulama hırsıyla hareket etmiştir. Kendisini halkın tek temsilcisi olarak kodlaması sebebiyle pandemi ile mücadelede de ancak kendi kararlarının doğruluğuna inanmış ve bu doğrultuda izlemiş olduğu popülist siyasi tercihler ABD'de virüsün 24 milyon vatandaşa bulaşmasıyla 400.000'in üzerinde kayıp yaşanmasına yol açmıştır (Roberts, 2022, ss. 19-20). Trump'ın COVID krizini kendi liderliğini merkeze alarak yönetme çabasının yanında yaklaşan başkanlık seçimlerini kazanma arzusuyla ekonomik kaygıları öncelmesi pandeminin büyük kayıplara yol açmasında önemli paya sahiptir. Trump'ın COVID kriziyle mücadelesi 3 Kasım 2020'deki başkanlık seçimlerindeki başarısızlığında rol oynamıştır.

Başkanlık döneminde Trump halkın popülist liderliği rolünü milliyetçilik vurgusu ve halkın yararına ticari ilişkileri yeniden şekillendirerek halka daha fazla iş olanağı sağlama üzerinden kurgulamıştır. Bu doğrultuda özellikle Çin'e karşı dış ekonomik ilişkiler bağlamında önemli bir söylem değişikliğine giderek ilişkileri yeniden gözden geçiren bir tutum sergilerken, NAFTA'ya yönelik tutumu da Önce Amerika yaklaşımı çerçevesinde değiştirmiştir. Trump, 2016 yılı kampanya döneminde Çin ile olan ticaret anlaşmalarını tersine çevirerek ülkenin ticari kazanımlarını artıracağına sözünü vermiştir (Denmark ve Hass, 2020). Başkanlık döneminde ABD'nin Çin'e karşı dezavantajlı konumunu değiştirmek adına ticaret tarifelerini yükselterek iki ülke arasında bir "ticaret savaşı" başlatmıştır. 2018 yılında başlayan bu ekonomik çatışma, 2019 Mayıs ayında Donald Trump'ın bir dizi tivit ile Çin'i hedef almasıyla gözler önüne serilmiştir. Trump bu tivitlerde Amerikan halkına Çin ürünleri yerine tarifelere maruz kalmayan ülkelerdeki tedarikçilerden ürün satın almayı ya da Amerikan şirketlerini tercih etmelerini önermiştir. Ayrıca bu tivitlerde kendisinden önceki başkanların Çin'e yönelik ılımlı tutumu nedeniyle Çin'in ABD'yi istismar ederek ticaret yarışında öne geçtiğini iddia etmiştir (Trump, 2019). Trump'ın izolasyonist politikalarını Çin karşıtı söylemle meşrulaştırma çabaları ve

uluslararası ticaretin tarifler aracılığıyla kısıtlanması ABD ekonomisine yarardan çok zarar vermiştir (Denmark ve Hass, 2020).

Başkanlık yönetimi süresince popülist bir siyasi üslupla kendini halkın adamı ve siyasetin zirvesindeki öncü lider olarak gören Trump, 3 Kasım seçimlerindeki umulmadık yenilgisini kabul etmeyerek Twitter üzerinden taraftarlarını galeyana getirmiştir. 6 Ocak 2021’de Beyaz Saray yakınlarında yaptığı konuşmada seçim zaferinin kendisinden çalındığı iddiasını dile getiren Trump, “Asla pes etmeyeceğiz, asla taviz vermeyeceğiz” diyerek destekçilerini Biden’in zaferini onaylamasını engellemek için Kongre binasına yürümeye ve şiddetle karşı koymaya teşvik ederek olayların kontrolden çıkmasına neden olmuştur (Duignan, 2021). Destekçilerin Kongre baskınının kontrolden çıkması üzerine durumu yatıştırmak için tivitler paylaşmış olsa da Kongre baskını sırasında 7 kişi hayatını kaybetmiş, 140’in üzerinde polis memuru yaralanmıştır (The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2023). Bu saldırıdaki şiddet ve yağma görüntüleri Amerikan demokrasisi için bir kara leke olarak tarihteki yerini almıştır.

Trump’ın destekçilerini seçim sonuçlarının hileli olduğu iddiasıyla kışkırtarak 6 Ocak baskını olaylarına neden olması popülist liderliğini bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Siyaseti halkla bir etkileşim halinde olduğu adeta bir şova dönüştüren Trump siyasi konumunu kaybetmemek adına halkı seferber etme yolunu seçmiştir. Olayların ardından bir pişmanlık belirtisi göstermek yerine de “Kutsal ve ezici seçim zaferinin, uzun süredir kötü ve haksız muameleye maruz kalan büyük vatanseverlerin elinden böylesine törensiz ve acımasızca alınmasıyla bu olaylar meydana gelir.” şeklinde seçimleri kazandığı iddiasını sürdürmüştür (Pedersen, 2021). Trump böylelikle kendi yönetimini halkla özdeşleştirerek seçim zaferinin aslen kendisinden değil halktan çalındığını savunmuştur. Trump’ın müesses nizamın kendisini engellediğine yönelik imaları ile taraftarlarının desteğini kuvvetlendirme teşebbüsü Amerikan toplumundaki Cumhuriyetçi-Demokrat partizan kutuplaşmasını, Trump taraftarları ve karşıtları olarak daha da derinleştirirken 6 Ocak olaylarının halk tarafından iki farklı uçta algılanmasına yol açmıştır. Demokrat parti taraftarları olayları Amerikan demokrasisi için bir utanç tablosu olarak değerlendirirken, Trump ve destekçileri ise halkın gerçek tercihi olan Donald Trump’ın engellenmesi üzerine komplolarla desteklenen bir anlatıyı savunmuştur. Bu doğrultuda Demokrat parti taraftarları Donald Trump’ı Amerikan demokrasisi için bir tehdit olarak algılayarak 6 Ocak saldırısını da bunun şiddetli bir dışa vurumu olarak görmüştür. Ancak Trump ise 2020 seçimlerinin kendisinden çalındığı söylemini devam ettirirken Kongre baskını önemsiz gibi göstererek saldırıda yer aldıkları için tutuklananları ise siyasi mahkumlar olarak nitelendirmiş ve başkan seçilme durumunda onlara af getireceği vaadinde bulunmuştur (Epstein, 2024).

6 Ocak Kongre baskınındaki rolü Donald Trump’ın ayaklanmaya teşvik suçlamasıyla azledilme sürecine neden olmuştur. Senato yargılamasında Cumhuriyetçi senatörlerin Trump’ın üçte iki çoğunluk olan 67 kişi sayısına ulaşarak görevden alınmasına yeterli destek vermemeleri nedeniyle Trump aklanmıştır. Donald Trump, hakkında iki defa azil süreci başlatılan ABD Başkanı olarak tarihe geçmiştir. 6 Ocak baskını suçlamaları öncesinde 25 Temmuz 2019’da Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenski ile yaptığı telefon görüşmesinde rakibi Joe Biden ve ailesini soruşturmasına karşılık olarak ABD’nin Ukrayna’ya yardım edeceğini söylemesinin basına sızması sonrasında Eylül ayında azil soruşturması başlatılmıştır. Ulusal güvenliğe zarar verme ve görevini kötüye kullanma suçlamaları çerçevesinde yürütülen soruşturma, Şubat 2020’de başarısız olmuştur (Deutsche Welle, 2021; Koyuncu, 2020). Sonuç olarak Trump siyasi

kariyerini sürdürebilmek adına önemli bir eşiği atlamış, bir sonraki kampanya sürecinde ise bu suçlamaları bir mağduriyet aracına dönüştürmüştür.

3.3. 2024 Kasım Başkanlık Seçimleri Kampanya Dönemi

2016 seçimleri kampanya ve sonrasındaki başkanlık dönemine paralel olarak 2024 Kasım Başkanlık seçimleri sürecinde Donald Trump kampanya stratejisini popülist liderliği üzerine inşa etmiştir. Bu süreçte halk adamı olma, halka vaatler ve müesses nizam karşıtlığı üzerinden geliştirdiği popülist üslubunu bu dönemde kişisel liderliğini ön plana çıkararak pekiştirmiştir. Bu doğrultuda, son kampanya döneminde halk adamı imajını, kendisini iç ve dış düşmanlarla mücadele eden bir halk kahramanı anlatısına dönüştürerek daha da güçlendirmiştir. Bu çerçevede Trump, güncel kampanya sürecinde başkanlık dönemindeki politikalarını uygulamadaki eksikliklerinin sorumlusu olarak müesses nizamı hedef gösterirken, popülist vizyonunu gerçekleştirilmede karşılaştığı engellemelere karşı mücadelesini kampanya stratejisinin merkezi haline getirmiştir.

Trump'ın 2024 Kasım seçimleri kampanya döneminde izlemekte olduğu temel stratejisi, halkın gerçek temsilcisi olarak yansıttığı kendisine yönelik müesses nizam aktörlerine rövanşist bir mücadeleye dayanmaktadır. Bu doğrultuda kendisine yönelik azil sürecinin ardından açılan davaları da müesses nizamın kendisini hedef aldığı kumpaslar olarak nitelendirmiştir. Böylelikle kendisini halkın yararına uyguladığı politikalar neticesinde müesses nizam aktörleri tarafından cezalandırılmaya çalışılan bir kahraman olarak gösterirken, açılan davaları da siyasi bir cadı avı olarak ilan etmiştir (Corasaniti ve Gabriel, 2023). Bu iddialarının halkta bir yankı ve duygulanım uyandırması adına halkla kendini özdeşleştirerek kolektif bir savunma sathı yaratma çabasına girmiştir. Bu doğrultuda Ağustos ayında New Hampshire'da düzenlenen bir mitingde "Özgürlüğümü elimden almak istiyorlar çünkü asla sizin özgürlüğünüzü elinizden almalarına izin vermeyeceğim. Beni susturmak istiyorlar çünkü sizi asla susturmalarına izin vermeyeceğim. Bu milleti kurtarabilecek tek kişi benim... Onlar aslında benim değil sizin peşinizdeler. Ben sadece onların önündeki engelim ve asla yolumdan çekilmeyeceğim." Demiştir (Sky News Australia, 2023). Böylelikle kendiyile halk arasında bir özdeşlik kurarak halkın iradesinin vücut bulmuş hali olarak bir lider kültü yaratmaya çalışmıştır. Bu doğrultuda Trump, popülist liderliğinin önemli bir unsuru olan halk adamı vurgusunu halk kahramanına dönüştürerek pekiştirmiştir.

2022 sonbaharından itibaren bir dizi suçlama ve davayla karşı karşıya kalan Trump, 2024 Kasım başkanlık seçimleri öncesinde Amerikan seçmeni karşısında zor durumda kalmıştır. Bu davalar, vergi faturasını düşürmek veya kredi koşullarını iyileştirmek amacıyla mülklerinin değerini yanlış beyan etmek, yazar E. Jean Carroll'ın açmış olduğu cinsel saldırı, eski porno yıldızı Stormy Daniels'a cinsel ilişkilerini ifşalamaması için yaptığı "sus payı" ödemesini şirket gideri olarak örtbas etmesi, Başkanlık belgelerini Florida'daki Mar-a-Lago mülküne götürmesi ve Georgia eyaletinde seçimlere müdahale etmeye çalışması gibi farklı alanlarda Trump'ın yargılanmasına yol açmıştır (Graham, 2024). Dolandırıcılıkla ilgili suçlamalar Trump'ın imajını zedelerken, seçim yolsuzluğu yönündeki suçlamalar ise Trump'ın seçimlerin ondan çalındığı iddiasına zarar vermiştir. Trump'a karşı açılan davalar arasında 36 eyalette 6 Ocak olaylarındaki rolü nedeniyle Başkanlık seçimlerindeki adayı kaldırılması adına yasal başvurular dikkat çekmiştir (Gamio vd., 2024). Trump'ın adaylığını ABD Anayasası'nın bir isyana veya ayaklanmaya katılan herhangi birinin tekrar görev yapmasını engelleyen maddesi çerçevesinde listeden kaldırma

çabaları, ABD Yüce Mahkemesi (The Supreme Court) üyelerinin oybirliği ile reddedilmiştir. Ancak yasal yollarla adaylığının engellenme teşebbüsleri, Trump'ın müesses nizam tarafından halkın çıkarlarını savunduğu için cezalandırılmaya çalışıldığı iddiasını güçlendirmiştir. Bu doğrultuda Trump kendini hüküm giymiş suçludan ziyade halkın yararına politikalar uygulamasının bedelini ödeyen bir halk kahramanı olarak göstermeye çalışmıştır.

Trump'ın 2024 Kasım başkanlık seçimleri kampanya döneminde kendini bir halk kahramanı olarak göstermesinin en çarpıcı anlarından biri, uğradığı suikast girişimidir. 13 Temmuz 2024'te Pennsylvania yakınlarında açık hava mitinginde konuşma yaparken Thomas Matthew Crooks tarafından silahlı saldırıya uğrayan Trump kulağından yaralanırken, Corey Comperatore isimli destekçisi hayatını kaybetmiş, David Dutch ve James Copenhaver isimli iki kişi de yaralanmıştır (Powell vd., 2024). Yalnızca yirmi yaşında olan bir suikastçinin böylesi bir saldırıya kalkışması, komplo teorilerinin yanı sıra güvenlik kaygıları üzerine tartışma başlatırken, Trump bu saldırıyı müesses nizamın kendisini bir diğer engelleme teşebbüsü olarak değerlendirmiştir. Buna ek olarak Trump, suikast teşebbüsünden kurtuluşunu kişisel karizmasına bağlayarak takipçilerinde duygulanım yaratmak için "Her yerde kan akıyordu. Yine de, bir şekilde kendimi çok güvende hissettim çünkü yanımda Tanrı vardı. Bunu hissettim", "Bu gece burada olmamam gerekiyordu. Burada olmamam gerekirdi... Teşekkür ederim, ama burada olmamalıyım ve size şunu söyleyeyim, bu arenada yalnızca Yüce Tanrı'nın lütfuyla karşınızda duruyorum." (Han, 2024) diyerek kendisine kutsallık atfederken seçmen kitlesinin de dini hassasiyetlerine hitap etmiştir. Bu doğrultuda kişisel karizmasına ek olarak,

Kararlılığımız dimdik ayakta ve Amerikan halkına her zamankinden daha iyi hizmet edecek bir hükümet kurma amacımız sapasağlam. Bu yolda beni hiçbir şey durduramaz, çünkü vizyonumuz adil ve devamız tertemiz. Karşımıza ne engel çıkarsa çıksın, ne kırılırız ne de bükülürüz. Geri adım atmayacağız. Sizin, ailenizin ve muhteşem ülkemiz için mücadele etmekten asla vazgeçmeyeceğim (Han, 2024).

sözleriyle de popülist vizyonunu ve performatif liderliğini gözler önüne sermiştir.

Donald Trump'ın Kasım 2024 seçimleri için yol haritasını paylaşması ve güçlü liderliğini sergilemesi için önemli bir fırsat olan 10 Eylül'deki başkanlık münazarası, Trump için bir zaferden çok, kampanya stratejisini popülist liderlik üzerine inşa ettiğinin bir göstergesi haline gelmiştir. Trump, halka vaatlerinde MAGA sloganının tekrarının ötesine geçemeyerek başarısız bir performans sergilemiştir. Tutarlı ve yenilikçi politikalar izleyeceğini vaat etmek yerine demagoji yaparak hamaset siyaseti ile halkta duygulanım yaratmayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda, Ohio eyaletinde yer alan Springfield'de Haiti'den gelen göçmenlerin orada yaşayan Amerikalıların kedi ve köpeklerini yedikleri iddiasını dile getirmiştir. Trump'ın bu sansasyonel iddia ile göçmen karşıtı tutumunu 2024 kasım seçimleri kampanya döneminde de pekiştirdiği görülmüştür. Trump toplumsal bölünmeyi kutuplaştırıcı söylemlerle yeniden üreterek popülist liderliğiyle seçimi kazanmayı hedeflemiştir. Bu bağlamda Trump pragmatik, teknik ve gerçekçi bir yaklaşım yerine kişisel gücünü merkezileştirdiği popülist liderliği temelinde kişisel karizmasını ortaya çıkaracak şekilde duygu temelli bir strateji izlemektedir. Bu durum, Trump'ın şimdiye kadar sergilediği performatif liderlik tarzında somutlaşmış ve sembolik olarak çeşitli performanslar repertuarı aracılığıyla ifade edilmiştir. Bu repertuar, halk adamlığı, halka vaatler ve müesses nizam karşıtlığı bağlamında şekillenerek, onun popülist liderlik anlayışında tutarlı bir yaklaşım sergilemesini sağlamıştır.

Sonuç

Donald Trump 2016 ve 2024 Kasım Başkanlık seçimleri arasındaki dönemde kendine has siyasi üslubu ile Amerikan demokrasisinde önemli bir iz bırakmıştır. Trump'ın performatif popülizmi 2016 Başkanlık seçim kampanyasının başladığı dönemden günümüze kadar konu içerik olarak değişken bir süreç izlemiş olsa da popülizmin halk adamlığı, halka vaatler ve müesses nizam karşıtlığı şeklindeki unsurlarını ihtiva ederek şekillenmiştir. Bu doğrultuda Trump, Amerikan siyasetçilerine izlemeleri için bir yol haritası sağlayarak Amerikan seçmenini peşinden sürüklemenin onlarda duygulanım yaratacak şovenist durum ve söylemler yaratmaktan geçtiğini göstermiştir. Kaba, yalın, sade ve günlük bir dil kullanması, bir şovmen edasıyla halka hitabında kısa konuşmalar ve duraksamalarla halkta duygulanım yaratabilmesi Trump'ın popülist üslubunun bir yansımasıdır. Her mitinginde halkla kurmuş olduğu iletişimi karşılıklı paslaşmalarla bir etkileşime dönüştüren ve pekiştiren Trump, halka hitaplarını ve mitinglerini şova dönüştürmektedir. Bu durumu da kendisini "Bir gitarı olmadan bir stadyumu doldurabilen tek adam" (Aktaran de la Torre, 2023, s. 187) olarak ifade ederek bir övünç kaynağı haline getirmiştir. Bu bağlamda Trump, 2016-2024 yılları arasında izleyicilerin maruz kaldığı somutlaşmış ve sembolik performanslar repertuarı ortaya koyarak popülist bir liderlik sergilemiştir.

Trump, popülist liderliği çerçevesinde 2016 kampanya döneminde popülizmin halk adamı, halka vaatler ve müesses nizam karşıtlığı unsurları doğrultusunda izlediği siyasi yol haritasını Başkanlık dönemine taşımış, bu dönemde bu doğrultuda izlediği politikalarla popülist liderliğini yoğunlaştırmıştır. Ancak 2020 Başkanlık seçimlerini kaybetmesi üzerine halka vaatler başlığından ziyade halkın adamı olma ve müesses nizam karşıtlığını bir varoluş mücadelesine dönüştürürken, 2024 Kasım seçimleri kampanya döneminde kendisini de bir halk kahramanı olarak nitelendirmiştir. Popülist söylemleri ve performatif eylemleriyle de bu imajın halk nezdinde kabul edilebilir olması için çaba göstermiştir.

Sonuç olarak bu çalışmada, bahsedilen dönüşümlerin Trump'ın popülist yaklaşımının üç ana hattı üzerinden nasıl gerçekleştiği açıklanarak, popülist liderliğin söylemde ve uygulamada içerik bağlamında bu unsurları harmanlayan bir biçimde bütüncül ve istikrarlı olarak aynı zamanda tematik anlamda da mükerrer bir niteliğe sahip olduğu vurgulanmıştır. Donald Trump için aslolan şovun devam etmesi ve bu yolla halkla doğrudan bağlantı kurulması neticesinde halktan elde edilen destek ile siyasi sistemin sözde halk yararına dönüştürülmesidir. Buna göre, Trump'ın siyasi üslubunun ve performatif popülizminin yalnızca Amerikan siyaseti için bir örnek teşkil etmekle kalmayıp, diğer coğrafyalardaki liderler için de yol gösterici bir model olduğu değerlendirilebilir.

Açıklamalar

* *Etik Kurul Onayı:* Bu çalışmada herhangi bir insan faktörü araştırma nesnesi olarak kullanılmadığı için çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir.

* *Yayın Etiği:* Bu çalışma, "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında belirtilen kurallara uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, makale intihal tespit yazılımlarıyla (Turnitin / iThenticate) taranmış ve herhangi bir intihal tespit edilmemiştir.

* *Yazar Katkı Oranı:* Uygun değildir.

* *Çıkar Çatışması Beyanı:* “Şov Devam Etmeli: Donald Trump’ın Performatif Popülizmi” isimli çalışmamın herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile herhangi bir finansal, ticari, hukuki veya profesyonel ilişkisi ya da çıkar çatışması bulunmamaktadır.

* *Akademik Finansal Destek:* Çalışma; herhangi bir akademik finansal destek kuruluşu (TÜBİTAK, BAP, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, vs.) tarafından desteklenmemektedir.

* *Yazar Beyanı:* Çalışmama destek olan Prof. Dr. Nergiz Özkural Köroğlu, Dr. Gökser Gökçay, Dr. Melda Enginsu, Dr. Ali Ekmekçi ve Dr. Uğur Can Aymelek'e teşekkür ederim.

Structured Extended Abstract

Research Background & Problem

In the field of political science, despite being a contested concept, populism has become one of the significant areas of research in academic literature. The contentious nature of the term stems from its varying definitions, including as a form of social mobilization or movement (Roberts, 2015), an economic policy (Dornbusch ve Edwards, 1991), a discourse (Hawkins, 2016), a thin-centered ideology (Mudde, 2004, 2010; Mudde ve Kaltwasser, 2017), a strategy (Weyland, 2021), a mode or logic of political action (Laclau, 2005) and a political style (Ostiguy 2009; 2017; Ostiguy et al. 2021; Moffitt 2017; 2021). In the last decade Donald Trump, as a political figure, has been frequently associated with populism. With his striking slogans, bold policies, political scandals, and colorful personality, Trump has emerged as one of the most prominent leaders in the American political system and international politics.

Research Methodology

While Trump’s political leadership has been analyzed within fields such as foreign policy analysis (Wojczewski, 2019; Hall, 2021), communication and leadership (Kjeldgaard-Christiansen, 2024; Schneiker, 2020; Light, 2022), political science (Norris ve Inglehart, 2019; Kellner, 2016), and political psychology (Wahl-Jorgensen, 2018), there are relatively few studies on his political communication. Moreover, although there have been academic studies on Donald Trump within the framework of populism, these studies have fallen short of providing detailed insights into the content of his populist leadership with an emphasis on his political communication style. In this regard, this study examines Donald Trump’s political leadership from 2016 onward in the context of populism. The focus of the study is to conceptualize Trump’s political leadership within the framework of populism as a political style. Therefore, the study defines populism as a political style and analyzes the elements of Trump’s performative populism. Given that Trump’s distinctive political style is shaped through a repertoire of performative acts, the processes and discourses of the relevant periods have been analyzed with a hermeneutical approach in order to examine this repertoire.

Research Results

The findings reveal that Trump exhibited a consistent performative populist leadership throughout the 2016-2024 period. Furthermore, through a systematic analysis of performative leadership, the study argues that Trump’s populist rhetoric and actions evolved

around three core elements: the image of a man of the people, promises to the public, and opposition to the establishment.

During the 2016 presidential election period, Trump sought to influence voters on a symbolic level by establishing a sense of equivalence with them. To achieve this, he utilized both visual and social media to present himself as an integral part of the people. In addition, thanks to visual and social media he tried to craft an image of himself as a "man of the people." In line with this strategy, he frequently appeared at rallies wearing a red baseball cap, referencing baseball as a significant element of American culture. Additionally, with the slogan "Make America Great Again" (MAGA), he evoked national sentiments, portraying himself as the embodiment of the national will. As symbolized by the MAGA slogan, Trump promised to govern the United States with more nationalist and isolationist policies aimed at protecting the interests of native Americans. Another key aspect of Trump's campaign was his policy shift on immigration, which resonated with his populist appeal. Furthermore, his strong opposition to the establishment reinforced his image as a populist leader. Against the backdrop of the 2008 Global Financial Crisis and ongoing global conflicts, Trump strategically channeled the resentment of the American people—particularly the middle class—toward the Washington elite, using this discontent as a source of support for his campaign.

Between 2016 and 2020, one of the defining characteristics that distinguished Trump's political style from mainstream politicians and underscored his populist leadership was his frequent use of colloquial and crude language in politics. His rhetoric and attitudes were often derogatory, condescending, narcissistic, and misogynistic. Additionally, during the COVID-19 pandemic, his dismissive attitude toward experts further reinforced his image as a man of the people. Throughout his presidency, as a populist leader making promises to the public, Trump emphasized nationalism and sought to reshape trade relations in favor of the American people by revising detrimental trade deals made by the establishment. His anti-establishment stance in his populist leadership culminated in the January 6 attack on the U.S. Capitol, as he incited his supporters by claiming that the election results were fraudulent.

During his 2024 presidential campaign, Trump emphasized his populist leadership by leveraging his personal charisma and engaging in performative actions and rhetoric. Notably, while delivering an open-air rally speech near Pennsylvania, he survived an assassination attempt. He incorporated this event into his performative populist repertoire, elevating his man of the people image to that of a national hero, using the incident to gain further support. Along with this image, when Trump has faced a series of criminal charges and lawsuits since 2021, he has framed the accusations as the establishment's attempt to punish him for defending the people's interests.

Conclusion & Discussion

In conclusion, from 2016 to 2024, Trump employed the image of a man of the people, promises to the public, and opposition to the establishment as the elements of his populist leadership, securing support while significantly influencing the American political system and establishing a striking populist leadership style in global politics.

Kaynakça

- Aiolfi, T. (2023). The stylistic approach to populism: From early definitions to interdisciplinary hybridisation. *Performing Left Populism: Performance, Politics and the People*, 27-49.
- Barr, R. R. (2017). *The Resurgence of Populism in Latin America*. Lynne Rienner Publishers, Inc. <https://www.amazon.com/Resurgence-Populism-Latin-America/dp/1626376670>
- BBC News. (2017, Şubat 10). Trump's executive order: Who does travel ban affect? *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-38781302>
- BBC News. (2020, Temmuz 7). Coronavirus: Trump moves to pull US out of World Health Organization. *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-53327906>
- Benner, K. (2024, Haziran 11). Donald Trump Investigations. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/news-event/donald-trump-investigations>
- Canovan. (1984). "People", Politicians and Populism. *Government and Opposition*. <https://www.cambridge.org/core/journals/government-and-opposition/article/people-politicians-and-populism1/42ED160143FC20DBB239C8972C607B34>
- Canovan, M. (1981). *Populism*. Harcourt Brace Jovanovich. https://www.worldcat.org/title/populism/oclc/6735682&referer=brief_results
- Congar, K. (2018, Haziran 20). Trump kaçak göçmenleri çocuklarından ayıran "sıfır tolerans" politikasında geri adım attı. *Euronews*. <https://tr.euronews.com/2018/06/20/abd-baskan-trump-kacak-gocmenlerle-igili-aileleri-ayirmamayi-vadeden-kararnameyi-imzaladi>
- Corasaniti, N., ve Gabriel, T. (2023, Ağustos 9). Trump Tells Supporters His Criminal Indictments Are About 'You'. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2023/08/08/us/politics/trump-indictments-2024-campaign.html>
- de la Torre, C. (2023). Populist Leadership. İçinde *Populism and Key Concepts in Social and Political Theory* (ss. 178-197). BRILL. https://doi.org/10.1163/9789004679016_010
- Denmark, A., ve Hass, R. (2020, Ağustos 7). More pain than gain: How the US-China trade war hurt America. *Brookings*. <https://www.brookings.edu/articles/more-pain-than-gain-how-the-us-china-trade-war-hurt-america/>
- Deutsche Welle. (2021, Şubat 14). Trump azil davasında aklandı. *Deutsche Welle*. <https://www.dw.com/tr/trump-azil-davas%C4%B1nda-akland%C4%B1/a-56563793>
- Di Tella, T. S. (1997). Populism into the Twenty-first Century. *Government and Opposition*, 32(2), 187-200. <https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.1997.tb00157.x>
- Dornbusch, R., ve Edwards, S. (1991). *The Macroeconomics of Populism in Latin America*. <https://www.nber.org/books/dorn91-1.pdf>
- Duignan, B. (2021, Ağustos 4). January 6 U.S. Capitol Attack. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/event/January-6-U-S-Capitol-attack>
- Epstein, K. (2024, Ocak 5). January 6: The day that still divides America, three years on. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-67889403>

- Gamio, L., Smith, M., ve Bogel-Burroughs, N. (2024, Ocak 2). Tracking Efforts to Remove Trump From the 2024 Ballot. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/interactive/2024/01/02/us/politics/trump-ballot-removal-map.html>
- Germani, G. (1978). *Authoritarianism, national populism and fascism*. Transaction. <https://search.worldcat.org/title/3413947>
- Graham, D. A. (2024, Eylül 6). The Cases Against Trump: A Guide. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2024/09/donald-trump-legal-cases-charges/675531/>
- Hall, J. (2021). In search of enemies: Donald Trump's populist foreign policy rhetoric. *Politics*, 41(1), 48-63. <https://doi.org/10.1177/0263395720935377>
- Han, J. (2024, Temmuz 19). Trump recounts assassination attempt: "I'm not supposed to be here". *NPR*. <https://www.npr.org/2024/07/19/g-s1-12143/trump-assassination-attempt-speech-rnc>
- Hawkins, K. (2016). A head-to-head comparison of human-based and automated text analysis for measuring populism in 27 countries. <https://events.ceu.edu/sites/default/files/hawkinssilvapolbergapril16.pdf>
- Kazin, M. (1995). *The Populist Persuasion: An American History*. Basic Books. <https://pubs.lib.uiowa.edu/annals-of-iowa/article/id/7091/download/pdf/>
- Kellner, D. (2016). *American Nightmare: Donald Trump, Media Spectacle, and Authoritarian Populism*. Springer. <https://play.google.com/store/books/details?id=8j2gDQAAQBAJ>
- Kjeldgaard-Christiansen. (2024). The Voice of the People: Populism and Donald Trump's Use of Informal Voice. *Society*, 61, 289-302. <https://doi.org/10.1007/s12115-024-00969-7>
- Knight, A. (1998). Populism and Neo-Populism in Latin America, Especially Mexico. *J. Lat. Am. Stud.*, 30(2), 223-248.
- Koyuncu, H. (2020, Ocak 21). Trump'ın Senato'da yargılanma süreci başlıyor: Süreç nasıl işliyor? Başkan görevden alınabilir mi? *Euronews*. <https://tr.euronews.com/2020/01/21/abd-de-azil-sureci-nasil-isliyor-trumpin-gorevden-alinmasi-mumkun-mu>
- Laclau, E. (2005). *On Populist Reason*. Verso. https://market.android.com/details?id=book_LBBy0DjC4gC
- Light, I. (2022). Trump's Charisma. *Critical Sociology*, 49(3), 529-544. <https://doi.org/10.1177/08969205221087425>
- Miranda, C. A. (2016, Temmuz 15). It's been worn, memed and burned: How Donald Trump's "Make America Great Again" hat reflects a nation's anger. *Los Angeles Times*. <https://www.latimes.com/entertainment/arts/miranda/la-ca-cam-anger-donald-trump-make-america-great-again-hat-20160706-snap-story.html>
- Moffitt, B. (2017). *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, and Representation* (1 edition). Stanford University Press.

<https://www.amazon.com/Global-Rise-Populism-Performance-Representation/dp/1503604217>

- Moffitt, B. (2021). *Popülizmin Küresel Yükselişi Performans, Siyasi Üslup ve Temsil*. İletişim Yayınları. https://www.kitapyurdu.com/kitap/populizmin-kuresel-yukselisi-amp-performans-siyasi-ustlup-ve-temsil/553716.html&filter_name=benjamin+moffitt
- Moon, A. (2017, Temmuz 13). President Trump says French first lady is in “such good shape”. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-france-usa-trump-brigitte-macron-idUSKBN19Y2XT>
- Mudde, C. (2004). The Populist Zeitgeist. *Gov. & oppos.*, 39(4), 541-563. <https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x>
- Mudde, C. (2010). The Populist Radical Right: A Pathological Normalcy. *West Eur. Polit.*, 33(6), 1167-1186. <https://doi.org/10.1080/01402382.2010.508901>
- Mudde, C., ve Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A Very Short Introduction* (Very Short Introductions) (2nd ed. edition). Oxford University Press. <https://www.amazon.com/Populism-Very-Short-Introduction-Introductions/dp/0190234873>
- Norris, P., ve Inglehart, R. (2019). *Cultural Backlash Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*. Cambridge University Press.
- Ostiguy, P. (2009). The High and the Low in Politics: A Two-Dimensional Political Space for Comparative Analysis and Electoral Studies. *Kellogg Institute for International Studies*.
- Ostiguy, P. (2017). Populism: A Socio-Cultural Approach. İçinde *The Oxford Handbook of Populism* (ss. 73-97). Oxford University Press.
- Ostiguy, P., Panizza, F., & Moffitt, B. (2021). *Populism in Global Perspective A Performative and Discursive Approach*. Routledge.
- Ostiguy, P., ve Roberts, K. M. (2016). Putting Trump in Comparative Perspective: Populism and the Politicization of the Sociocultural Low. *The Brown Journal of World Affairs*, 23, 25-50.
- Pappas, T. S. (2019). *Populism and Liberal Democracy: A comparative and theoretical analysis*. Oxford University Press. https://books.google.co.uk/books?hl=en&lr=&id=nTGPdWAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Populism+and+Liberal++Democracy&ots=Z7auiMkSSj&sig=OqPaVEz_99XNXCN3dBj0zEKJ9EE
- Parsons, T. (1960). *Structure and Process in Modern Societies*. Free Press. https://books.google.com/books/about/Structure_and_Process_in_Modern_Societies.html?hl=tr&id=-ShHAAAAMAAJ
- Pastis, S. (2024, Aralık 25). Trump’s Net Worth Rose \$3.6 Billion This Year—Despite Wild Fluctuations In His Wealth. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/stephenpastis/2024/12/25/trumps-net-worth-rose-36-billion-this-year-despite-wild-fluctuations-in-his-wealth/>

- Pedersen, E. (2021, Ocak 6). Donald Trump Tweets About “Sacred Landslide Victory” After Telling Protesters To Go Home But Adding “We Love You” – Update. *Deadline*. <http://deadline.com/2021/01/donald-trump-speech-capitol-protest-go-home-election-was-stolen-1234666061/>
- Powell, T. B., Shelton, S., Meyer, M., D’Antonio, I., Tucker, E., Yeung, J., Faheid, D., Orié, A., Shen, M., Williams, M., ve Chowdhury, M. (2024, Temmuz 13). Live updates: Trump survives assassination attempt. *CNN*. <https://www.cnn.com/politics/live-news/election-biden-trump-07-13-24/index.html>
- Roberts. (2022). The United States: Trump, Populism, and the Pandemic. İçinde N. R. A. Rennó (Ed.), *Populists and the Pandemic: How Populists Around the World Responded to COVID-19* (ss. 19-28). <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/57268/9781000634877.pdf?sequence=1#page=40>
- Roberts, K. M. (2007). Latin America’s Populist Revival. *SAIS Review of International Affairs*, 27(1), 3-15. <https://doi.org/10.1353/sais.2007.0018>
- Roberts, K. M. (2015). *Populism and Political Representation*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199845156.013.30>
- Rogers, K., Jakes, L., ve Swanson, A. (2020, Mart 18). Trump Defends Using ‘Chinese Virus’ Label, Ignoring Growing Criticism. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2020/03/18/us/politics/china-virus.html>
- Schneiker, A. (2020). Populist Leadership: The Superhero Donald Trump as Savior in Times of Crisis. *Polit. Stud.*, 68(4), 857-874. <https://doi.org/10.1177/0032321720916604>
- Sky News Australia (Direktör). (2023, Haziran 13). “I will never let them silence you”: Trump addresses supporters (s. 49 sec) [Video recording]. *Youtube*. https://www.youtube.com/watch?v=_OSUkD--_eA
- T24. (2017, Haziran 30). “Trump’ın en kötü Tweet’i” öfke seline yol açtı. *T24*. <https://t24.com.tr/haber/34trumpin-en-kotu-tweeti34-ofke-seline-yol-acti,411755>
- Taguieff, P.-A. (1995). Political science confronts populism: From a conceptual mirage to a real problem. *Telos*, 1995(103), 9-43. <https://doi.org/10.3817/0395103009>
- The Editors of Encyclopaedia Britannica. (2023). January 6 U.S. Capitol attack summary. İçinde *Encyclopædia Britannica, Inc.*
- The New York Times. (2024, Temmuz 19). Read the Transcript of Donald J. Trump’s Convention Speech. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2024/07/19/us/politics/trump-rnc-speech-transcript.html>
- The tumultuous history of Donald Trump and female reporters—*IWMF*. (t.y.). Geliş tarihi 06 Eylül 2024, gönderen <https://www.iwmf.org/2020/07/the-tumultuous-history-of-donald-trump-and-female-reporters/>
- Time Magazine. (2015, Haziran 16). Here’s Donald Trump’s Presidential Announcement Speech. *Time*. <https://time.com/3923128/donald-trump-announcement-speech/>

- Trump, D. (2016, Temmuz 21). Donald Trump 2016 RNC draft speech transcript. *Politico*. <https://www.politico.com/story/2016/07/full-transcript-donald-trump-nomination-acceptance-speech-at-rnc-225974>
- Trump, D. (2019). Donald Trump 13 Mayıs 2019. X. <https://x.com/realDonaldTrump/status/1127965567359574016>
- Trump koronavirüs tedavisi için vücuda dezenfektan enjekte etmeyi önerdi. (2020, Nisan 24). *BBC*. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52393401>
- Trump says will leave hospital on Monday, “Don’t be afraid of Covid.” (2020, Ekim 5). *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/healthcare-coronavirus-trump-leave-int-idUSKBN26Q2TI>
- Wahl-Jorgensen, K. (2018). Media coverage of shifting emotional regimes: Donald Trump’s angry populism. *Media Cult. Soc.*, 40(5), 766-778. <https://doi.org/10.1177/0163443718772190>
- Weyland, K. (2001). Clarifying a Contested Concept: Populism in the Study of Latin American Politics. *Comp. Polit.*, 34(1), 1-22. <https://doi.org/10.2307/422412>
- Weyland, K. (2003). Latin American Neopopulism. *Third World Q.*, 24(6), 1095-1115. <https://doi.org/10.1080/01436590310001630080>
- Weyland, K. (2013). Latin America’s Authoritarian Drift: The Threat from the Populist Left. *Journal of Democracy*, 24(3), 18-32. <https://doi.org/10.1353/jod.2013.0045>
- Weyland, K. (2021). Populism as a Political Strategy: An Approach’s Enduring—And Increasing—Advantages. *Polit. Stud.*, 69(2), 185-189. <https://doi.org/10.1177/00323217211002669>
- Wojczewski, T. (2019). Trump, Populism, and American Foreign Policy. *Foreign Policy Analysis*, 16(3), 292-311. <https://doi.org/10.1093/fpa/orz021>

